

30/01/2017

לכבוד
ח"כ מיקי זוהר
יו"ר הוועדה המיוחדת
לצדק חלוקתי ושוויון חברתי
כנסת ישראל ירושלים

שלום רב,

הנדון: ועדות הקבלה בהתיישבות

חוק ועדות הקבלה קובע כי ועדת קבלה תוכל להתנות על הקצאת מקרקעין מרשות מקרקעי ישראל או על העברת זכות במקרקעין ממתיישב יוצא למתיישב נכנס, בהתקיים שלושה תנאים מצטברים.

1. היישוב נמצא בנגב או בגליל.
2. היישוב מאוגד כאגודה שיתופית, המסווגת כ"יישוב קהילתי כפרי" או כ"אגודה שיתופית להתיישבות קהילתית או שזו מהווה הרחבה של יישוב שהוא קיבוץ או מושב .
3. מספר בתי המשפחה ביישוב, או ביישוב המקורי ובהרחבה יחד, אינו עולה על 400 יצויין כי החוק אינו חל בשני מקרים – במקרה של שכירות שאינה עולה על חמש שנים, או כאשר הנעבר הוא היורש מכוח ירושה או דין. עוד מסייג החוק וקובע כי אין בהחלטה של ועדת קבלה לאשר קבלתו של מועמד כדי לחייב את רשות מקרקעי ישראל להקצות קרקע לאותו מועמד.

כאמור, יום לאחר קבלת החוק בקריאה השנייה והשלישית, ואף טרם פורסם ברשומות, הוגשה העתירה בבג"ץ כנגד החוק על ידי ארגון עדאללה והקשת המזרחית, על פי בקשתנו, צורפה תנועת המושבים כמשיבה לעתירה עם מרכז המועצות האזוריות אשר ייוצגו ע"י משרד עו"ד וילצ'יק.

בפסק הדין קבע נשיא בית המשפט העליון כי אכן העתירות שלפנינו מעוררות מספר שאלות חוקתיות והעותרים העלו שורה ארוכה של טענות לפגיעה של החוק בזכויות חוקתיות שונות. אולם לא ניתן להכריע בשאלות אלה בשלב הנוכחי טרם יושם החוק והתקבלו החלטות מכוחו, הפגיעה של החוק בזכויות יסוד היא, בגדר אפשרות בלבד, שאין לדעת בשלב המוקדם בו אנו מצויים אם אומנם תתממש. ולפיכך, פסק כבוד נשיא בית המשפט העליון, כי העתירות אינן בשלות להכרעה בשלב זה של ההתדיינות החוקתית ויש לדחותן מן הטעם הזה.

אנו ברכנו על פסיקת בג"ץ שבסופו של דבר מאשרת את חוקיות ועדות הקבלה בהרחבות וביישובים הקהילתיים, ועדות הקבלה הינן מוסד חשוב מאוד בחיי הקהילות במושבים ומאפשרות למושבים לבנות קהילה חזקה ולהבטיח יישוב צומח וחזק.

לפיכך כעת נראה כי כל דיון נוסף בנושא זה אינו במקומו ואינו בזמנו וראוי כי נמתין עוד פרק זמן עד אשר יוכח כי החוק אינו משרת את מטרתו.

יחד עם זה, בחודשים האחרונים אנו(תנועות ההתיישבות ומהמועצות האזוריות) מקיימים עם ח"כ יוסי יונה דיונים בנושא ובמהלך הדיונים נראה שהצלחנו להגיע להבנה משותפת שוועדות הקבלה שמטרתם היא לבדוק את מידת התאמתם של המבקשים למגורים בקהילה מסוימת, הן הכרח בל יגונה השומר על זכותם של קבוצת אנשים להתאגד ולהגדיר את אופי חייהם. ללא מנגנוני הקבלה, מרקם החיים הקהילתי עלול להיפגע, מה שעלול להוביל לקריסה של חלק מההתיישבות הכפרית בישראל שבין כה מאוימת חדשות לבקרים על ידי גורמי הממשל. כמו כן, הסכמנו שהתנאי לקיומם של מנגנוני קבלה הוא שהם יבוצעו בשקיפות, בהגינות ובשוויוניות ויתבססו על קביעות מקצועיות ללא אפליה וללא משוא פנים.

אנו סבורים גם (וכך גם מצביעים הנתונים) שהתהליכים שהתחוללו בשנים האחרונות ובעיקרם, חקיקת החוק, הביאו למצב שככלל, הדברים מתנהלים בצורה הגונה ושוויונית. אם יש עדיין מקרים פרטניים של ניצול ההליך לרעה, אזי צריך ונכון לטפל בהם באופן פרטני ולא לפגוע בגללם בכלל הישובים הכפריים. לפיכך, הצעתנו היא להקים מנגנון מוסכם שיבטיח את השקיפות ואת השוויוניות בתהליכי בדיקת ההתאמה להתיישבות קהילתית.

א. ניסוח אמנה וקווים מנחים לניהול מנגנון הקבלה:

באמנה זו יוגדרו הקווים המנחים לביצוע תהליך קבלה. באמנה יוגדר מהי התיישבות קהילתית ותהיה בה התייחסות לאופן הגדרת אופי הקהילה, הגדרת המאפיינים הנדרשים מאלה המבקשים להצטרף אליה והגדרת מאפיינים הפוסלים הצטרפות אליה. כמו כן ינוסחו כללים לניהול התהליך עצמו והגורמים המקצועיים השותפים בו תוך מתן דגשים להתנהלות שקופה הגונה ושוויונית. כל יישוב המנהל תהליך קבלה יתבקש לחתום על אמנה זו ולהתחייב לעמידה בכללים שינוסחו בה.

ב. הקמת מרכזי מידע לקליטה ביישובי הנגב והגליל:

הקמת מרכזי מידע ליישובי הנגב והגליל שתפקידם יהיה לרכז פניות של משפחות ובודדים המבקשים להצטרף להתיישבות קהילתית, מרכזי המידע יהיו את החוליה הראשונה שמקשרת בין המתיישבים הפוטנציאליים לבין היישובים, המועצות, העיריות ורשויות ממשלתיות אחרות בתחום.

מרכזי המידע יספקו מידע מקיף ומקצועי על היישובים, המועצות והרשויות בנגב בתחומי החיים השונים, בהם: דיור, תעסוקה וזימות, חינוך, תרבות, תיירות, ספורט, בריאות, ביטחון אישי, שירותים קהילתיים, תשתיות והטבות. כמו כן, המידע יזהה את הצרכים והרצונות של המועמדים ודרך הנתונים הקיימים במרכז המידע ינתב את הפניות בהתאם לבקשת המועמד לאור ההיצע הקיים ובהתאם לאופיים וצרכיהם של היישובים.

ניתן יהיה להקים במרכזי המידע הללו מכוני השמה בעלי התמחות מיוחדת לעניין התאמה להתיישבות חקלאית קהילתית וכמו כן לאפשר לנקלט לבחור בין מכוני השמה אשר נבדקו על ידי המרכז ונמצאו מתאימים לביצוע האבחון.

המרכז יהיה בקשרי עבודה שוטפים עם הגורמים הרלוונטיים במרחבי הנגב והגליל: המשרד לפיתוח הנגב והגליל, המועצות האזוריות, תנועות ההתיישבות ועם כלל הרשויות והגורמים בנגב ובגליל.

בברכה,

עמית יפרח, עו"ד

יועמ"ש ויו"ר אגף קרקעות ואגו"ש